

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 21/2012-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverenom zasadnutí senátu 11. januára 2012 predbežne prerokoval návrh doc. MUDr. S. K., PhD., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. D., DrSc., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 18 ods. 1 a 2, čl. 37 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 119 písm. n) v spojení s čl. 115 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 5 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 písm. b) a písm. k) ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, ako aj práva zákazu nútenej práce podľa čl. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom vlády Slovenskej republiky a naň nadväzujúcim uznesením Bezpečnostnej rady obvodu Bratislava č. ObÚ-BA-CO3-2011/26081/07 udeľujúcim poverenie pre riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava MUDr. M. B. na vykonávanie príkazu na pracovnú povinnosť voči zamestnancom Univerzitnej nemocnice Bratislava a príkazom riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava č. 27/2011 na „*Vykonanie pracovnej povinnosti pre zamestnancov UNB*“, za účasti vlády Slovenskej republiky, Bezpečnostnej rady obvodu Bratislava a riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava, a takto

r o z h o d o l :

Návrh doc. MUDr. S. K., PhD., o d m i e t a ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 7. decembra 2011 doručený a 21. decembra 2011 doplnený návrh doc. MUDr. S. K., PhD. (ďalej len „navrhovateľka“, v citovanom texte len „sťažovateľka“), označený ako „*Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“, ktorým sa domáhala vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 18 ods. 1 a 2, čl. 37 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 119 písm. n) v spojení s čl. 115 ods. 3 ústavy a s čl. 5 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 písm. b) a písm. k) ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon“), ako aj práva zákazu nútenej práce podľa čl. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) a naň nadväzujúcim uznesením Bezpečnostnej rady obvodu Bratislava (ďalej len „bezpečnostná rada“) č. ObÚ-BA-CO3-2011/26081/07 udeľujúcim poverenie pre riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava MUDr. M. B. na vykonávanie príkazu na pracovnú povinnosť voči zamestnancom Univerzitnej nemocnice Bratislava a príkazom riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava č. 27/2011 na „*Vykonanie pracovnej povinnosti pre zamestnancov UNB*“ (spolu ďalej aj „napadnuté rozhodnutie o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúce ďalšie rozhodnutia“).

2. Navrhovateľka po opísaní rozhodného skutkového stavu (bod I návrhu) a odôvodnení procesných podmienok konania (bod II návrhu), poukazujúc na právnu podstatu namietaných porušení ústavy, dohovoru a ústavného zákona uviedla z jej pohľadu ústavne konformný výklad tak samotného inštitútu vyhlásenia núdzového stavu, ako aj podmienok, za ktorých môže byť núdzový stav vyhlásený (body III až VI návrhu). Zároveň

namietala porušenie už uvedených práv (pozri bod 1 a 3) v spojení „s čl. 115 ods. 3 Ústavy... a súbežne s čl. 5 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 písm. b) a písm. k) ústavného zákona“ s napadnutými rozhodnutiami o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúcimi ďalšími rozhodnutiami.

3. Navrhovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal návrh na ďalšie konanie a po prerokovaní veci takto rozhodol:

„1. Základné právo na štrajk priznané sťažovateľke čl. 37 ods. 4 Ústavy... v spojení so zákazom nútenej práce podľa čl. 18 ods. 1 a 2 Ústavy..., základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, všetky ustanovenia v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 119 písm. n) v spojení s čl. 115 ods. 3 Ústavy... a súbežne s čl. 5 ods. 1 a čl. 5 ods. 3 písm. b) a písm. k) ústavného zákona... a zároveň ľudské právo zákazu nútenej práce priznané podľa čl. 4... dohovoru... postupom vlády... a naň nadväzujúcim uznesením Bezpečnostnej rady... č. ObÚ-BA-CO3-2011/26081/07 udeľujúcim poverenie pre riaditeľa UN Bratislava MUDr. M. B. na vykonávanie príkazu na pracovnú povinnosť voči zamestnancom UN Bratislava porušené bolo.

2. Ústavný súd... podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke za porušenie jej základných práv primerané finančné zadosťučinenie 1.500,- euro. Vláda... je povinná vyplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie do dvoch mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu... na účet sťažovateľky.

3. Sťažovateľke priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 314 euro a 20 centov, ktorú je vláda... povinná vyplatiť advokátovi JUDr. J. D., DrSc, do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu... na jeho účet.“

Alternatívne navrhovateľka navrhla doplniť bod 1 navrhovaného výroku aj o vyslovenie porušenia označených práv príkazom riaditeľa Univerzitnej nemocnice Bratislava č. 27/2011 na „Vykonanie pracovnej povinnosti pre zamestnancov UNB“ a v súvislosti s bodom 3 výroku navrhla zaviazat' na zaplatenie požadovaného finančného zadosťučinenia bezpečnostnú radu (v ½) a univerzitnú nemocnicu (v ½).

4. Navrhovateľka tiež navrhla prerokovanie návrhu v naliehavom režime.

II.

5. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. V rámci predbežného prerokovania návrhu ústavný súd dospel k záveru, že navrhovateľka ako fyzická osoba de lege lata nedisponuje procesnoprávnym oprávnením namietať rozpor napadnutého rozhodnutia o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúcich ďalších rozhodnutí s ústavou, ústavným zákonom a dohovorom (pozri bod 3).

7. Podľa čl. 129 ods. 6 ústavy ústavný súd rozhoduje o tom, či rozhodnutie o vyhlásení výnimočného stavu alebo núdzového stavu a na toto rozhodnutie nadväzujúce ďalšie rozhodnutia boli vydané v súlade s ústavou alebo s ústavným zákonom.

Podľa čl. 130 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, kto má právo podať návrh na začatie konania podľa čl. 129.

Podľa § 74a ods. 2 a 3 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania o súlade rozhodnutia o vyhlásení núdzového stavu a ďalších rozhodnutí nadväzujúcich na toto

rozhodnutie sú oprávnené podať osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) a b). Účastníci konania sú navrhovateľ a prezident Slovenskej republiky.

Podľa § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (písm. a), prezident Slovenskej republiky (písm. b).

8. Napriek formálnemu označeniu návrhu „*Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“ (pozri bod 1), nosné dôvody tvoriace základ rozhodnutia, ako i samotný petit vychádzali *prima facie* z argumentácie navrhovateľky, že napadnuté rozhodnutie o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúce ďalšie rozhodnutia nie sú v súlade s ústavou, ústavným zákonom a dohovorom. V tejto súvislosti navrhovateľka v podanom návrhu *inter alia* uviedla: „*Sťažovateľka je obeťou právneho režimu nastoleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 421/2011, nadväzujúcim uznesením Bezpečnostnej rady obvodu Bratislava č. ObÚ-BA-CO3-2011/26081/07 a Príkazom riaditeľa č. 27/2011*“ (s. 7 návrhu); „*V okolnostiach prípadu sa vláda SR pokúsila zneužiť svoju právomoc vyhlásiť núdzový stav spôsobom, ktorý má byť ústavným súdom nepreskúmateľný...*“ (s. 8 návrhu); „*Rovnako neprichádza do úvahy právomoc všeobecného súdnictva v správnom súdnictve preskúmať súlad rozhodnutia o vyhlásení núdzového stavu s ústavou alebo ústavným zákonom*“ (s. 10 návrhu); „*Protestom prokurátora nemožno napadnúť uznesenie vlády o vyhlásení núdzového stavu... lebo vyhlásenie núdzového stavu porušilo ústavu a ústavný zákon, o čom prokuratúra nemá právomoc konať*“ (s. 9 návrhu); „*V okolnostiach prípadu Bezpečnostná rada obvodu Bratislava na mimoriadnom zasadnutí konanom 29. novembra 2011... postupovala nad rámec vymedzený ústavným zákonom č. 272/2002 Z. z., a preto v nesúlade s čl. 2 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR... núdzový stav má mať inú ústavnú kvalitu ako vojna, vojnový stav alebo výnimočný stav. Predpokladá sa nižšia intenzita zásahov do diania v spoločnosti, aj menej obmedzovania základných práv a slobôd*“ (s. 11 návrhu); „*Citované ustanovenia ústavného zákona o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu indikujú, že účelom jeho úpravy je vytvorenie právneho základu pre riešenie situácií spojených s dianím inej povahy, než je zabezpečenie dostupnej zdravotnej starostlivosti z dôvodu hromadných*

výpovedí podaných lekármi. Zásadný význam má posledná veta čl. 1 ods. 1, podľa ktorej „núdzový stav možno vyhlásiť, len za podmienok ustanovených v tomto ústavnom zákone“» (s. 12 návrhu); „Právomoc vlády SR pri vyhlasovaní núdzového stavu nie je absolútna ani bezbrehá. Podlieha ústavným obmedzeniam. Prvým je ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR...“ (s. 12 návrhu); „Sama existencia právomoci, ktorú orgán verejnej moci nemá povinnosť uplatniť, ale ktorej uplatnenie je odkázané na úvahu príslušného orgánu verejnej moci, v právnom štáte nelegitimizuje rozhodnutie uplatniť zverenú právomoc“ (s. 12 návrhu); „Na začiatku interpretácie a aplikácie úpravy núdzového stavu ustanovenej v ústavnom zákone s ústavou stojí čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého Slovenská republika je demokratický a právny štát. Z podstaty demokratického štátu možno vyvodit' existenciu implikovanej podmienky pre vznik právomoci vyhlásiť núdzový stav. Za implikovanú podmienku možno označiť požiadavku, aby vláda začala uvažovať o obmedzení demokratickej formy vyhlásením núdzového stavu jedine vtedy, ak dôvodne možno očakávať, že vyhlásením núdzového stavu sa vytvoria účinné predpoklady pre odvrátenie hroziacej udalosti, alebo pre odstránenie jej následkov“ (s. 12 a 13 návrhu); „K nastoleniu neštandardného ústavného stavu pomenovaného ako núdzový stav môže dôjsť výlučne vtedy, ak sa splnia kumulatívne podmienky uvedené v taxatívnom výpočte čl. 5 ods. 1 ústavného zákona... Kumulatívne podmienky s povahou sine qua non sú tri... V okolnostiach prípadu vláda SR vyhlásila núdzový stav bez splnenia tretej podmienky. To znamená, že vláda SR vyhlásila núdzový stav v nesúlade s čl. 5 ods. 1 ústavného zákona... Tým vláda SR zároveň porušila čl. 2 ods. 2 Ústavy SR“ (s. 14 návrhu); „Všetky základné práva, ktoré ústavný zákon... dovoľuje obmedziť počas núdzového stavu, možno obmedziť jedine za predpokladu, že vláda SR svoju právomoc vyhlásiť núdzový stav uplatnila v súlade s Ústavou SR, vtedy, keď sa skutočne splnili všetky tri podmienky vyhlásenia núdzového stavu určené ústavným zákonom“ (s. 16 návrhu); „Nakoľko v okolnostiach prípadu nedošlo k ústavne konformnému vyhláseniu núdzového stavu, ani ustanovenie pracovnej povinnosti sťažovateľke nie je súladné s úpravou s čl. 1 ods. 2 písm. c) a d) Ústavy SR“ (s. 18 návrhu). Inak povedané, v okolnostiach danej veci konaniu podľa čl. 127 ústavy predchádza konanie podľa čl. 129 ods. 6 ústavy, na vyvolanie ktorého navrhovateľka nie je oprávnenou osobou.

9. Ústavný súd na základe uvedených zistení už pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľky bol nútený konštatovať, že navrhovateľka ako fyzická osoba nie je osobou oprávnenou podľa § 74a ods. 2 zákona o ústavnom súde (pozri bod 7) podať návrh na začatie konania o ne/súlade rozhodnutia o vyhlásení núdzového stavu a ďalších rozhodnutí nadväzujúcich na toto rozhodnutie s označenými článkami ústavy, ústavného zákona a dohovoru, a preto návrh v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako návrh podaný zjavne neoprávnenou osobou.

10. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že v súvislosti s vyhlásením núdzového stavu (v okolnostiach danej veci napadnutým rozhodnutím o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúcimi ďalšími rozhodnutiami) bolo podľa ústavného zákona prípustné uložiť pracovnú povinnosť, ako aj zakázať uplatnenie práva na štrajk [pozri čl. 5 ods. 3 písm. b) a k) ústavného zákona], a preto v tomto ohľade niet žiadnej príčinnej súvislosti medzi navrhovateľkou označeným porušením príslušných článkov ústavy a dohovoru a napadnutým rozhodnutím o vyhlásení núdzového stavu a naň nadväzujúcimi ďalšími rozhodnutiami.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2012